

Kari Slaatsveen

Programleder, NRK radio og TV

Kjenn godt etter

Når spranget mellom hvordan vi lever og hvordan vi burde leve blir stort nok, forskrever vi oss og ramler ned i kløften.

Vi er stinne av bekymring.

Bekymret for vannet vi drikker, maten vi spiser og livet vi lever.

Vi kjenner godt etter og blir mer bekymret.

Vi er for tiden bekymret for selve livet.

Hvordan vi til enhver tid kjenner oss, er en personlig sak, det er bare vi som kjenner hvordan vi kjennes inni.

Hvordan kjennes det? Vi har en smerte, kanskje flere, vi kjenner oss tidvis nedfor, kanskje magen ikke alltid er vår bestevenn, vi går opp i vekt og vi kan se at vi blir eldre. Kjenner vi godt etter hele tiden, finnes det nesten alltid et sted på kroppen som ikke er helt smertefritt.

Vi er redde for å være triste eller sorgfulle.

At vi kjenner tristhet, kan bety at vi trenger trøst og omsorg en stund, ikke alltid medisiner. Tristhet og sorg er en del av den mentale bagasjen, noe som gjør oss til ordentlige folk.

Veldig mange varianter av oss finnes innenfor det som burde oppfattes som normalen.

Jeg mener strikken er strammere. Det er blitt vanskeligere å puste.

Jeg vokste opp i full fart. Full fart gjennom skauen, full fart ut på et berg og ut i sjøen, full fart over jordet og full fart langs grusveiene på sykkel.

Jeg gikk i hjemmesydd og hjemme-strikket og vi fikk skrelt kålrot eller gulrot

som mellommat. En relativt lykkelig, relativt sunn og aktiv oppvekst.

Vi datt ned av husker, kjørte av på sykkel, pelte på vannkopper, beit hull gjennom tunga, skar halvveis av oss en finger, badet i april og ble grisesyke en uke.

Vi tok med oss arr fra barndommens lærepenger inn i voksenlivet og ble med ett redde for å være syke eller kjenne smerte. Vi diskuterte appelsinhud og strekkmerker, kalorier og grevinneheng og ble mer og mer klar over at vi ikke strakk til. Vi var ikke nok. Ikke tynne nok, ikke pene nok, ikke spreke nok og ikke helt uten rynker og bekymringer. Vi gjemte oss inni klærne våre og gruet oss til bikinisesongen, vi slaktet oss selv foran speilet og kjente tyngden over nakken idet vi forsto at det syntes på oss at vi hadde levd.

Livet er blitt mer komplisert, vanskelig-gjort og tabubelagt.

Gjennomsnittlig kroppsvekt for menn og kvinner øker, men idealene har skarpe hoftekammer og kragebein som synes gjennom kjolen. Det er et sprang fra hvordan folk flest ser ut til hvordan de blir fortalt at de burde se ut. Det er et stykke fra hva folk flest spiser til hva de blir fortalt at de burde spise. Det er også stor avstand mellom det vi blir fortalt at vi burde spise, til det utvalget av mat som faktisk finnes der vi bor. Vi har for lengst gjort knefall for de store matvarekjedene som selger seg rike på gammel, konservert og billig mat. Vi gjør i all offentlighet narr av taco og Grandiosa, men tillater de store pusherne av den elendige maten å breie seg på hundrevis av kvadratmeter i Suburbia, blant for eksempel befolkningsgrupper som hadde fortjent noe annet og bedre.

Vi er i ferd med å slutføre byggingen av et samfunn der folk kjører til butikken som ligger like stor som en gymsal et par kilometer unna huset. Vi kjøper og spiser Big Size-mat fra shopping malls og er i ferd med å utvikle den samme befolkningstrettheten som i USA. Folk spiser seg syke og beveger seg mindre, med elendig samvittighet som et lokk over det hele. Vi har satt infrastrukturen i dette landet med bind for øynene og begge fingrene i ørene. Tilgjengeligheten til dårlig mat er svært god, muligheten til å klare seg med offentlig transport og egne bein er svært dårlig.

Jeg mener rommet mellom hva vi tilbys, hvordan vi i virkeligheten lever og hvordan vi blir anbefalt å leve, ikke er et godt sted å være. Dårlig kosthold, lite mosjon og dårlig samvittighet lager ikke friske mennesker. Å være tynn, hvit, ung tross alder, ha en partner og gjerne flere barn, noen dyr, et vakkert hjem og bedrive regelmessig moderne trening, er det uniformerte livet for en sentralisert elite. Vi fremelsker i verste fall et klassesdelt samfunn der de tjukke og syke krabber nederst uten kraft til å protestere eller kreve noe bedre i en oljeglatt nasjon der vi tilsynelatende og i hvert fall ifølge dem som mener de setter dagsorden, er mest opptatt av hvordan naboens datter gjorde det i Idol.

I neste nummer:

- Innvandrere og psykiatriske tjenester
- Pengespill og suicidal atferd
- HPV-test og cervixcytologi
- Leger og sovemidler
- Endetarmskreft
- Norsk og italiensk psykiatri